

Перелік використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-ВР/page> (дата звернення: 24.09.2020).
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 24.09.2020).
3. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 26.06.91 № 1268-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1264-12> (дата звернення: 24.10.2020).
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 № 8073-X URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 10.10.2020).
5. Турлова Ю.А. Протидія екологічній злочинності в Україні: кримінологічні та кримінально-правові засади: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.08. Київ, 2019. 466 с.
6. Барвенко В.К. Кримінально-правова та криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних із розслідуванням екологічних злочинів (національні та міжнародно-правові аспекти). *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. №6. Т.4. 2017. С. 91-95.

Тарас Губернович

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ МЕРЕЖІ: ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ В НАЦІОНАЛЬНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Основоположним питанням при дослідженні кримінально-правового протидії кримінальному використанню мереж телекомунікації виступає визначення поняття «інформаційно-телекомунікаційні мережі», яке в даний час в національному кримінальному законодавстві відсутнє. Своє юридичне закріплення розглянута категорія знаходить в Законі України "Про інформацію"[1], відповідно до якого інформаційно-телекомунікаційна мережа визначається як технологічна система, призначена для передачі по лініях зв'язку інформації, доступ до якої здійснюється з використанням засобів обчислювальної техніки.

З огляду на єдність нормативно-правового та технічного визначення інформаційно-телекомунікаційних мереж, слід виділити і ті ознаки, які законодавець поклав в основу конструювання даного поняття. Зокрема, до таких слід відносити:

1) розгляд інформаційно-телекомунікаційних мереж в якості технологічної системи;

2) наявність цільового призначення - передачі по лініях зв'язку інформації;

3) особливий режим доступу - використання засобів обчислювальної техніки[4, с. 45].

Таким чином, в широкому сенсі інформаційно-телекомунікаційна мережа - це сукупність взаємопов'язаних між собою засобів обчислювальної техніки (комп'ютерів) та інших апаратно-технічних і програмних засобів, що дозволяють здійснювати покладені на них завдання.

При цьому законодавець, визначаючи дефініцію «інформаційно телекомунікаційна мережа» в Законі України «Про інформацію», істотно звузив її функціональне значення, віднісши до такого тільки передачу інформації. Разом з тим, виходячи з конструкції розглядуваного поняття, необхідно відзначити, що інформаційно-телекомунікаційна мережа - це симбіоз інформаційної та телекомунікаційної мережі.

Вивчення спеціальної технічної літератури дозволяє констатувати, що інформаційна мережа - це сукупність пов'язаних між собою апаратно технічних засобів (засобів обчислювальної техніки), здатних здійснювати обробку та зберігання інформації. При цьому основним завданням функціонування такої мережі є зберігання інформації. У той же час слід зазначити, що інформаційні мережі, на відміну від телекомунікаційних мереж, надають в основному інформаційні послуги використовують їх особам. До таких слід віднести: довідкові та науково-технічні мережі, відомчі мережі оперативно-службової інформації і т. д.[2, с.174].

Наявні законодавчо-доктринальні підходи в досліджуваній області, а також виділені нами ознаки дозволяють запропонувати наступну авторську дефініцію: інформаційно-телекомунікаційна мережа - це технологічна система, призначена для зберігання і передачі по лініях зв'язку інформації, доступ до якої здійснюється з використанням засобів обчислювальної техніки (комп'ютерів).

Поняття, що розглядається активно застосовується законодавцем при технічно-юридичному конструюванні кримінально-правових заборон за допомогою включення в норми Особливої частини такої

ознаки, як вчинення злочину «з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж (включаючи мережу «Інтернет»»).

На думку Сафонова О. М., спосіб вчинення злочину в більшості випадків має на увазі вибір і використання будь-яких предметів матеріального світу, тобто способи і засоби вчинення злочину нерозривно, але пов'язані. Автор аргументує свою наукову ідею тим, що властивості предметів матеріального світу виявляються тільки в ході їх використання, а значить, в динаміці. Засоби вчинення злочину, що знаходяться в нерухомому зі стоянні, не задіяні в людській діяльності, не здатні нести суспільну небезпеку[3, с. 89].

Що стосується аналізованої нами проблематики необхідно відзначити, що при використанні інформаційно-телекомунікаційних мереж для вчинення злочинів, на наш погляд, завжди страждають або ставляться під загрозу заподіяння шкоди суспільні відносини в сфері правомірного використання інформаційно-телекомунікаційних мереж. При цьому доступ до таких мереж може здійснюватися як на легітимному, так і протиправне підґрунті. На нашу думку, сам факт використання інформаційно-телекомунікаційних мереж при здійсненні злочину, навіть при законному доступі до них, визначає протиправність такої поведінки в разі наявності в діях винного ознак будь-якого складу злочину[5, с. 308].

Встановлення характеру суспільної небезпеки має величезне практичне значення як в законотворчій, інтерпретаційній, так і в правозастосовній діяльності. Цей критерій, як уже говорилося, є основою для побудови системи Особливої частини кримінального закону, конструювання окремих складів злочинів, їх кваліфікуючих ознак.

З огляду на обґрунтованість віднесення використання мереж телекомунікації до кваліфікуючою ознаками злочину, що аргументується підвищеним характером і ступенем суспільної небезпечності таких посягань, вважаємо, що в даний час потрібен перегляд діючих підходів по техніко-юридичному конструювання кримінально-правових заборон кримінального використання інформаційно-телекомунікаційних мереж (включаючи мережу «Інтернет»), так як віднесення розглянутої ознаки в одному випадку до, в іншому - до кваліфікованого порушує принципи справедливості та диференціації кримінальної відповідальності[4, с. 45].

Таким чином, дослідження доктринальних джерел, законодавчих підходів конструювання кримінально-правових заборон, а також думки опитаних респондентів дозволяє констатувати, що основна роль використання в сучасному кримінальному законодавстві

поняття «інформаційно-телекомунікаційна мережа» полягає в необхідності більш глибокої диференціації і індивідуалізації кримінальної відповідальності за суспільно небезпечні форми протиправної поведінки, що здійснюються з їх використанням.

Перелік використаних джерел

1. Закон України «Про інформацію» [Редакція від 25.06.2016 р.]; [Електронний ресурс] // Сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

2. Шутова А.А. Кримінально-правова протидія інформаційним злочинам у сфері економічної діяльності: теоретичний і прикладний аспекти: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.08 / А.А. Шутова. - Одеса, 2017. - 264 с.

3. Сафонов О.М. Кримінально-правова оцінка використання комп'ютерних технологій при вчиненні злочинів: стан законодавства та правозастосовчої практики, перспективи вдосконалення: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.08 / О.М. Сафонов. - М., 2015. - 222 с.

4. Степанов-Егіянц В.Г. Сучасна кримінальна політика в сфері боротьби з комп'ютерними злочинами / В.Г. Степанов-Егіянц // Російський слідчий. - 2012. - № 24. - С. 43-46.

5. Летёлкін Н.В. Особливості кримінально-правової протидії злочинам, що вчиняються з використанням інформаційно-телекомунікаційних мереж (включаючи мережу «Інтернет»), в законодавстві країн англосаксонської правової сім'ї (на прикладі Великобританії та США) / Н.В. Летёлкін // Юридична наука і практика. - 2016. - № 2 (34). - С. 305-310.

Юлія Гурзель

*студентка третього курсу юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Сьогодні дуже часто ми чуємо про домашнє насильство, як турбує людство не один десяток років. Законодавчі норми встановлюють правила для запобігання цієї проблеми, проте сьогодні ця тема знову активно обговорюється у суспільстві і не дарма, адже за статистикою понад 3 мільйони дітей в Україні щороку спостерігають за актами насильства у сім'ї або є їхніми вимушеними учасниками, а майже 70% жінок піддаються різним формам знущань і принижень. Щорічно